

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

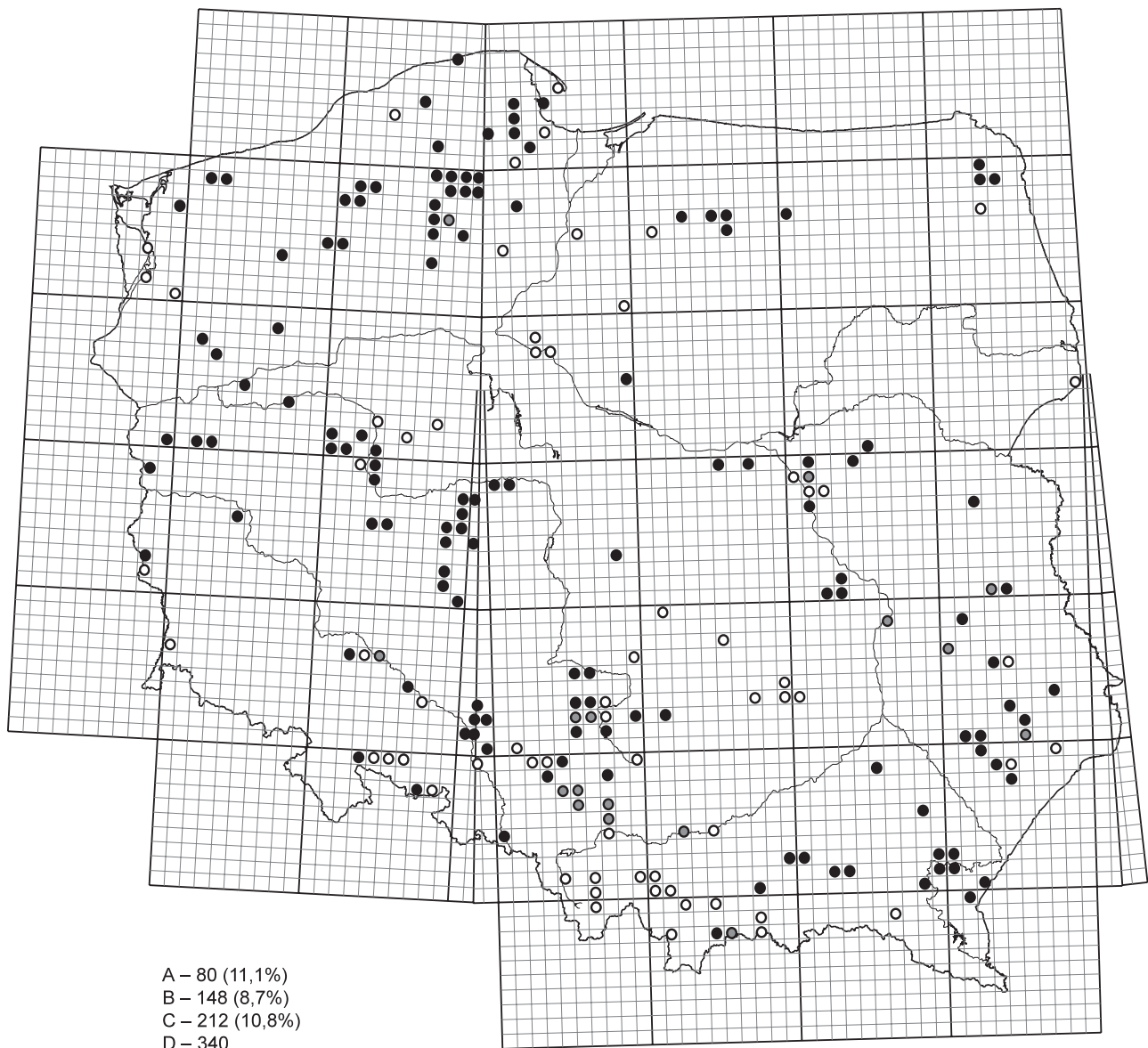
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840)

Gatunek szeroko rozprzestrzeniony. Jego występowanie w górach rysuje się niejasno. Jak dotąd brakuje stwierdzeń z większości masywów górskich, a najwyżej obserwowano go na wysokości 725 m n.p.m. Jednak nie wiadomo, czy był tam rodzimy.

W skali kraju gatunek rozproszony, ale może być nie doszacowany. Częstość występowania jest zróżnicowana regionalnie. W części północno-wschodniej gatunek jest lokalny i rzadki. Natomiast umiarkowanie rozpowszechniony przynajmniej na niektórych obszarach południowej (np. Górny Śląsk, okolice Opola), środkowej (np. środkowa i południowa Wiel-

kopolska) i północnej Polski (pas pojezierzy między Chojnicami a Gdańskiem).

Zasiedla szerokie spektrum wód stojących. Wyróżnić w nim można dwa kierunki preferencji siedliskowych, odmiennych w różnych częściach kraju. Na południu i w centrum przedkłada zbiorniki małe, raczej płytkie, szybko nagrzewające się, takie jak: zbiorniki w żwirowniach, piaskowniach, zapadliskowe, stawy, starorzecza, stagnujące rowy. Natomiast na północnych pojezierzach występuje głównie w czystowodnych jeziorach, także kwaśnych i z ubogą roślinnością. Dobrym przykładem są regularnie zasiedlane jeziora lobeliowe.

Szablak późny

Common Darter

Very widespread. Its occurrence in the mountains is unclear. No records are available from most ranges, and the highest observations are known at an altitude of 725 m. However, an indigenous occurrence was not confirmed there.

On a national scale, sparse, however, may be underestimated. The species occupancy is regionally diverse. *S. striolatum* is only localized and rare in north-eastern Poland, but moderately represented at least in some areas of southern, central and northern latitudes of the country, e.g. in: Upper Silesia, the environs of Opole, central and southern Wielkopolska

(Great Poland), the belt of northern lake districts between Chojnice and Gdańsk.

Occurs in a wide variety of standing waters. Two directions of preferences are recognizable, different in various regions. In southern and central Poland, small and rather shallow, fast warming waters are most frequently selected, such as water bodies in excavations (gravel pits, sand pits, mining areas), ponds, oxbows, stagnant ditches. On the contrary, in the northern lake districts, clearwater lakes are preferred, also acidic and with poor vegetation. Lakes with *Lobelia dortmanna* are the best example of this selection.